

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Sexta. Quid sit scriptura, & quid primariò significet?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

modo reflexo productum, nego ant. & dist. similiter consequens; ergo non sunt signa utentia ad causandum conceptum in recto, concedo; ad causandum conceptum in reflexo, nego consequentiam. Itaque quamvis voces prae-supponant jam conceptum illum, qui in recto producitur, tamen possunt esse signa ad causandum conceptum reflexum.

VII.

Ordinarie respondetur negativè.

Bestiae possunt loqui.

Quæres, An animalia rationis expertia loqui possint, & an homines eos intelligere valeant? Ad hoc dubium & quæsitum ordinariè respondetur negativè, & dicuntur rationem huius esse, quia soli homini competit loqui. Verumtamen hæc ratio petit principium, nam quod in quæstione versatur, est: an alicui competat præter hominem? & respondetur negativè, quia soli homini competit, manifestum est principium: Unde videtur mihi, quod non debeat ipsis omnis denegari loquela, & patet, nam aves, brutæque quadrupedia certis garribus suos conceptus sibi invicem insinuant, tales formando voces, ut non semper æquales adhibeant, quia alià voce provocant pullos ad escam, alià fugam & periculum insinuant, alià ad accubitum invitant, alià denique diurno, alià quoque nocturno tempore musitant, quæ diversitas secundum elevationem & depressionem facit veram articulationem cum aliquâ materialis imaginationis significatione; Idem constat in vaccâ, quæ alià vocem edit vitulum requirens foeta, alià dum tauri est capida. Deinde constat ex Historiis, quod Julius Cæsar, in piscinâ quâdam murenam habuerit, quæ ad nomen suum prolatum subito comparuit vocanti, & ad modum respondentis vocem formaverit. Denique narratur quoque Apollonium Thyanæum nonnunquam cum pluribus suis commilitonibus in horto deambulando confabulantem, in quo multitudo erat passerum, ad quam advolavit aliquis aliunde, qui garru suo alios admonuit, in portâ saccum cuiusdam villici frumento plenum perforatum esse, multamque frumenti excidisse in terram, admonendo omnes ne moram traherent, sed quanto ocius advolarent; quem garrum Thyanæus commilitonibus totum recensuit mysterium inuitans socios, ut vaticinium experientiâ visus comprobarent, qui omnes lubentèr id, à passere insinuatam accedentes janua in rei veritate esse deprehenderunt, quod, quamvis à nonnullis reputetur pro fabulâ, non video tamen, quare reverà id non possit contingere, nec obstat, quod ordinariè homines aves colloquentes non intelligant, quin ipsæ inter se ipsas intelligant & colloquantur, aut quo minus intelligi possint, nam si Peruvianus aliquis in nostras veniret partes, reverà nullus nostrum ipsum intelligeret, quem tamen bene caperet alius ejusdem nationis, quare non videtur aliqua ratio denegandi animantibus brutis loquelam secundum imaginationem materialem, sicut nec ipsis denegari potest aliquis intellectus materialis, ita ut licet non sit tam perfecta, sicut est in homine, non sit tamen nulla. Et si dicas, esse aliquam metaphoricam, nihil dicis, quia aves plus loquuntur propriè & verè, quam loquatur cælum & terra; sed cælum & terra dicuntur loqui

solum metaphoricè; ergo animantia bruta non loquuntur solum metaphoricè loquutione, sed aliquâ verâ, quamvis minus perfecta. Videtur hoc sentire Plato in Polit. 10. S. Basilus, Josephus, &c. alii ut refert Cornelius à lapide, qui aliter refutatur nequit, quam asserendo, hoc esse paradoxum; & si ita esset, sufficit mihi illud esse verum.

QUÆSTIO VI.

Quid sit Scriptura & quid primariò significet?

Postexaminationem, quid &

qualiter vox significet? superest ut etiam ostendam, quid sit scriptura seu scriptum, & quid significet? Et quantum ad primum, Scriptura ordinariè & benè definitur quod sit *figura visibilis ordinata ad representandam vocem*, ut hæc scriptura Felapton, quæ est ordinata ad representandam illam vocem Felapton; dicitur ordinata ad representandam vocem, quia scriptura distinguitur à picturâ propriè dictâ, quæ representat; verbi gratiâ, hominem, aut aliquam aliam rem à voce distinctam, licet scriptura interdum pictura vocetur nomine picturæ generalius sumpto, scripturam autem dicere particularem ordinem ad significandam vocem, constat ex D. Augustino lib. 2. Doct. Christi. 4. ubi ait: Quia verberato aere verba transeunt, nec diutius manent, quam sonant, ideo instituta sunt per literas signa verborum, & lib. 2. de Ord. inquit: Audiri verba absentium non poterant, ratio peperit literas; quod etiam significant res, patet inde, quia legendum in chartâ, etiamsi nullum verbum, quis proferat, intelligit quid legat: quod denique etiam significant conceptus, probatur, quia sicut voce prolata intelligo proferentem habere conceptum, sic etiam intelligo scribentem habere conceptum rei scriptæ, aliâ frustra essent scripta tot volumina à Sanctis Patribus & Doctoribus, tum frustra sacra Scriptura, quæ codicibus committeretur. Ex his ergo tribus, quæ Scriptura significat, pro secundâ parte tituli quaeritur, an primariò significet voces? an conceptus? Quare ad dubium quæstionis resolutivè

Dico: *scriptura primariò significat voces, postmodum res, & tandem conceptus*. Ita Doctor in secundo opere Perihermias; Estque etiam D. Augustini tum supra, tum cap. 5. Dialecticæ. Quid enim aliud literæ scriptæ, quam seipsas oculis, & præter se animo voces ostendunt? sed voces postmodum primariò significant res, & secundariò conceptus; ergo ex mente D. Augustini, Scriptura primò vocem, secundo rem, & tandem conceptum significat, imò lib. 15. Trinit. cap. 10. expressè hoc adstruit, nam ait: *Inventa sunt etiam literæ, per quas possumus etiam cum absentibus colloqui, sed ista signa sunt vocum, cum ipse voces in sermone nostro earum, quas cogitamus signa sint rerum*. Videtur qualiter edisserat literas primò significare voces, voces esse signa rerum, & non quarumcumque, sed quas cogitamus? & tract. 24. in Joannem. *Alièr videtur pictura, aliter videntur literæ; picturam cum videri, hoc est to-*

rum vidisse laudasse; literas cum videris, hoc non est totum, quoniam commoveris & legere. Etenim dicitur eam videris literas, si forte eas non novisti legere; Quia potest esse, quod hic scriptum est? interrogas quid sit? eam jam videas aliquid, aliud tibi demonstratum est, a quo queris agnoscere quod vidisti. Alios ille oculos habet, alios tu. Nonne similiter apices videntur? sed non similiter signa cognoscitur, tu vides & laudas, ille videt & laudat, legit & intelligit. Ex qua auctoritate desumo etiam primam rationem pro Conclusionem, ex qua eam sic proba: Aliter significant Scripturae literis exaratae, & aliter notae, quibus olim utebatur antiquitas aegyptiaca, item aliter, quam notae nunc & defaecto Mediceis, Altronomisque familiares, verbi gratia, γ , ψ , π , ρ , σ , sed ista signa significant immediate res; ergo literae non significant immediate. Probatur major, quia aliter significant mihi haec nomina scripta: *Aries, Taurus, Gemini, Luna, Mercurius, Venus*, quam illae notae, quia illae notae possunt hominem deducere in cognitionem sui significati absque eo, quod fiat latine loqui & latine nominare, nam sunt signa indifferencia ad omnem linguam, sed voces scriptae non sunt sic indifferentes; ergo aliter & aliter significant, & consequenter quia illa signa res ipsas significant, Scriptura significabit voces.

Probatur secundo: Si Scriptura immediate significaret res & non voces, posset aliquis qui nosset, verbi gratia, tantum Scripturam legere latinam, intelligere ipsam rem significatam; sed hoc est ridiculum, ut literas noscat & quas nunquam didicit, secundum significata intelligat; ergo. Probatur ma. quia nullam haberet Scriptura connexionem ad illas voces, sed tantum ad res; ergo posset eas immediate intelligere, vel si non potest, dicendum, hoc ideo esse, quia videlicet Scriptura necessariam dicit connexionem ad vocem, quod confirmatur.

Primo, quia *ly Ensis & gladius, Dominus & herus, bestia & brutum*, idem significant, seu sunt synonyma; sed si significarent scriptae ipsam rem, non esset ratio, cur lectae potius exprimeretur bestia quam brutum, herus quam Dominus; ergo.

Secundo voces non significantes scriptae, verbi gratia, *blatri, bas, &c.* significant aliquid; sed non res, quia non sunt institutae ad significandum aliquid; ergo saltem significant illam vocem. Et ex hinc

Probatur Conclusio tertio.

Omnis significatio scripturae habet suam significationem ex significatione vocum; ergo scriptura habet necessariam & immediatam connexionem cum vocibus, quae alia non erit, quam signi cum suo signato; ergo. Probatur ant. Quia si tolleretur significatio huius vocis *homo*, ut non significaret amplius naturam humanam, etiam haec vox *homo* scripta eam amplius non significaret, et si eleveretur vox *blatri* & institueretur, ut significaret naturam humanam, etiam haec vox *blatri* scripta eam significaret; ergo significatio scripturae habet suam significationem a significatione vocum, & consequenter

Scriptura primario significabit voces. Sed in Contra

Arguitur. Nemo scribens alteri, intendit ipsi significare voces, sed factum vel Historiam aut aliquam quamcumque rem, de qua alteri suum conceptum manifestat; ergo scriptura non significat voces, sed ipsam rem immediate. Sed *R.* negando consequentiam, quia ex illo antecedente non sequitur, nec sequi potest, quia aliud est, quod quis intendit, veluti suum finem, & aliud quod quis ad attingendum finem quis adhibere debet, quia aliud est finis, aliud medium necessarium, sic licet aliquis intendat tantum rem gestam, verbi gratia, alteri manifestare scripto, attamen pro medio debet adhibere voces, quas scriptura immediate significat, sicut dum aliquis colloquendo intendit alteri manifestare vel narrare Historiam, debet adhibere voces, item angelus nolens alteri significare rem quamvis, debet etiam notificare conceptum, &c. & sic de aliis.

Institatur. Si scriptura significaret immediate voces, posset oculus tendere extra sic objecti latitudinem, sed hoc est implicatorium, ergo. Probatur sequela, quia posset tendere in perceptionem soni, sed hoc est extra latitudinem objecti oculi; ergo. Probatur, quia voces sunt soni articulati; ergo posset tendere in sonum. Sed *R.* negando sequelam ma. cum probatione, cuius probationis ant. distinguo: voces sunt soni articulati, si considerentur prout sunt qualitates, & quaedam actiones animatae, concedo ant. si considerentur sub ratione signorum, nego ant. & consequentiam. Itaque quod scriptura dicitur significare vocem, non intelligitur, quod debeat significare entitatem vocis materialis, sed rationem signi in quantum talibus & talibus exprimitur characteribus.

Urgetur. Sequeretur omnes propositiones scriptas esse falsas, sed hoc non est admittendum; ergo. Probatur sequela: Quia si scripta sit haec propositio, *Petrus est Doctus*, vox *Petrus*, quae est significatum subiecti, non est vox *Doctus*, quae est significatum praedicati, & sic de aliis; ergo haec propositio erit falsa, & consequenter omnes aliae. *R.* negando sequelam ma. cuius probationis ant. dist. si utraq; vox *Petrus* scilicet, & *Doctus*, sumantur pro se, concedo, si sumantur pro rebus, nego ant. & dist. similiter consequens; erunt falsae, si pro se accipiantur, concedo; si pro rebus accipiantur, nego consequentiam, unde in talibus propositionibus scriptis non habetur affirmatio vel negatio absoluta, antequam deveniatur ad ipsas res, unde praclare ad propositum nostrum D. Augustinus cap. 5. dialect. dicit. Quae ligimus igitur non verba sunt sed signa verborum, sed ut ipsa litera, cum sit pars minima vocis articulatae, abutimur tamen hoc vocabulo, ut appellemus literam etiam cum scriptam videmus, quamvis omnino tacita sit, neq; ulla pars vocis, sed signum partis vocis appareat. Et hoc bene notandum est ad evitandas multas aequivocationes.

III
Scribens licet intendat significare conceptum, Scriptura tamen significat vocem primo.

